

MANNELIJKE SEKSUELE DYSFUNCTIE

Rol van de kinesitherapeut

ANNE ASNONG

01

ERECTIELE STOORNIS

Algemene populatie

02

ERECTIELE STOORNIS

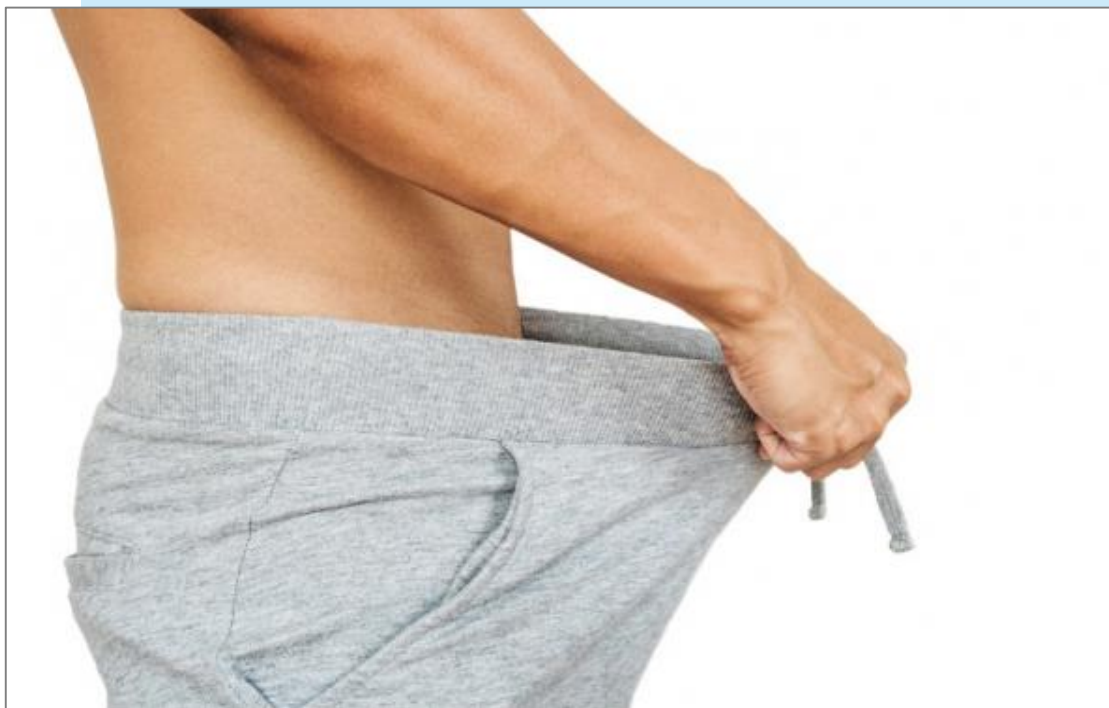
Na radicale prostatectomie

03

PREMATURE EJACULATIE

04

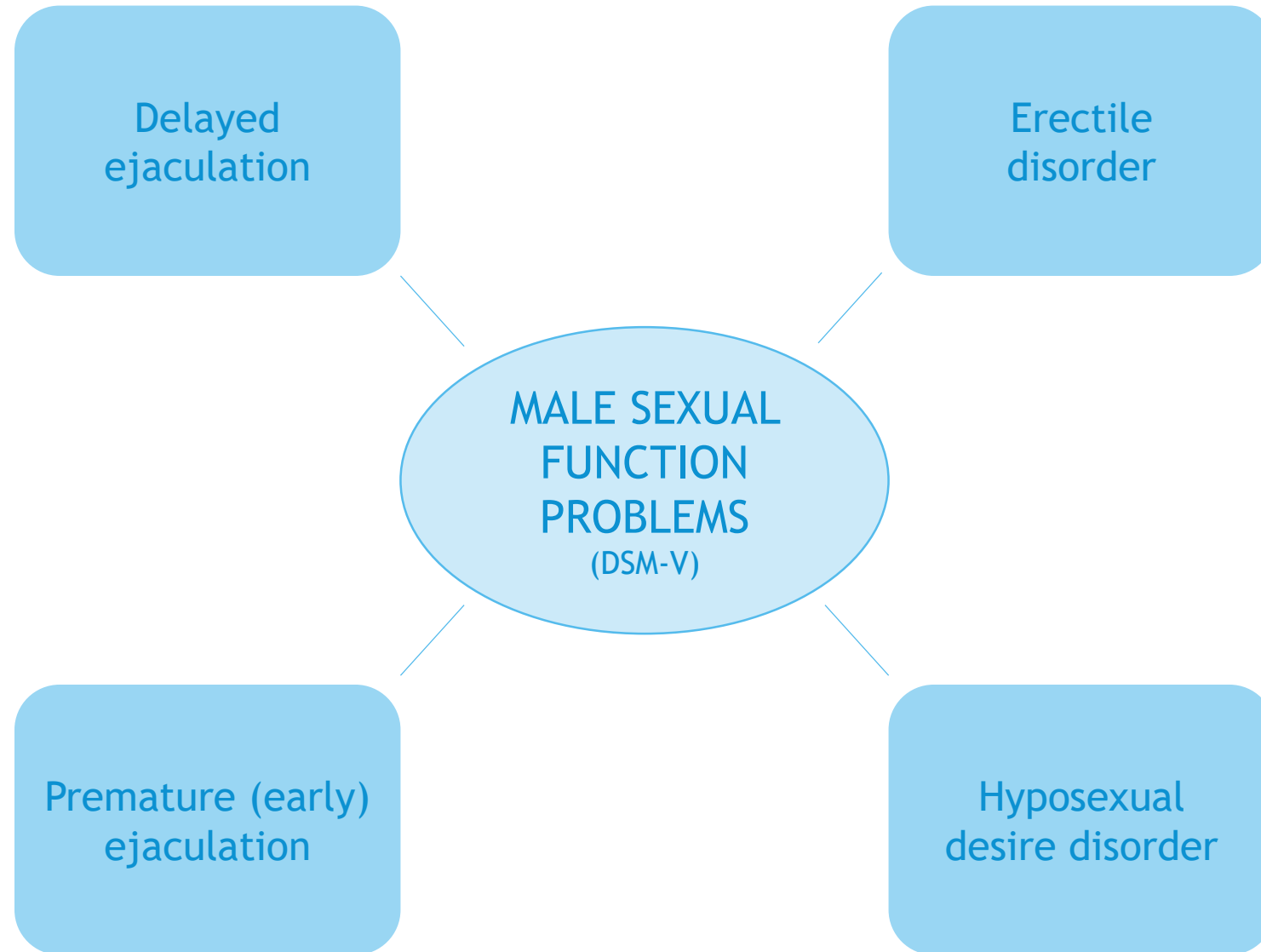
CLIMACTURIA

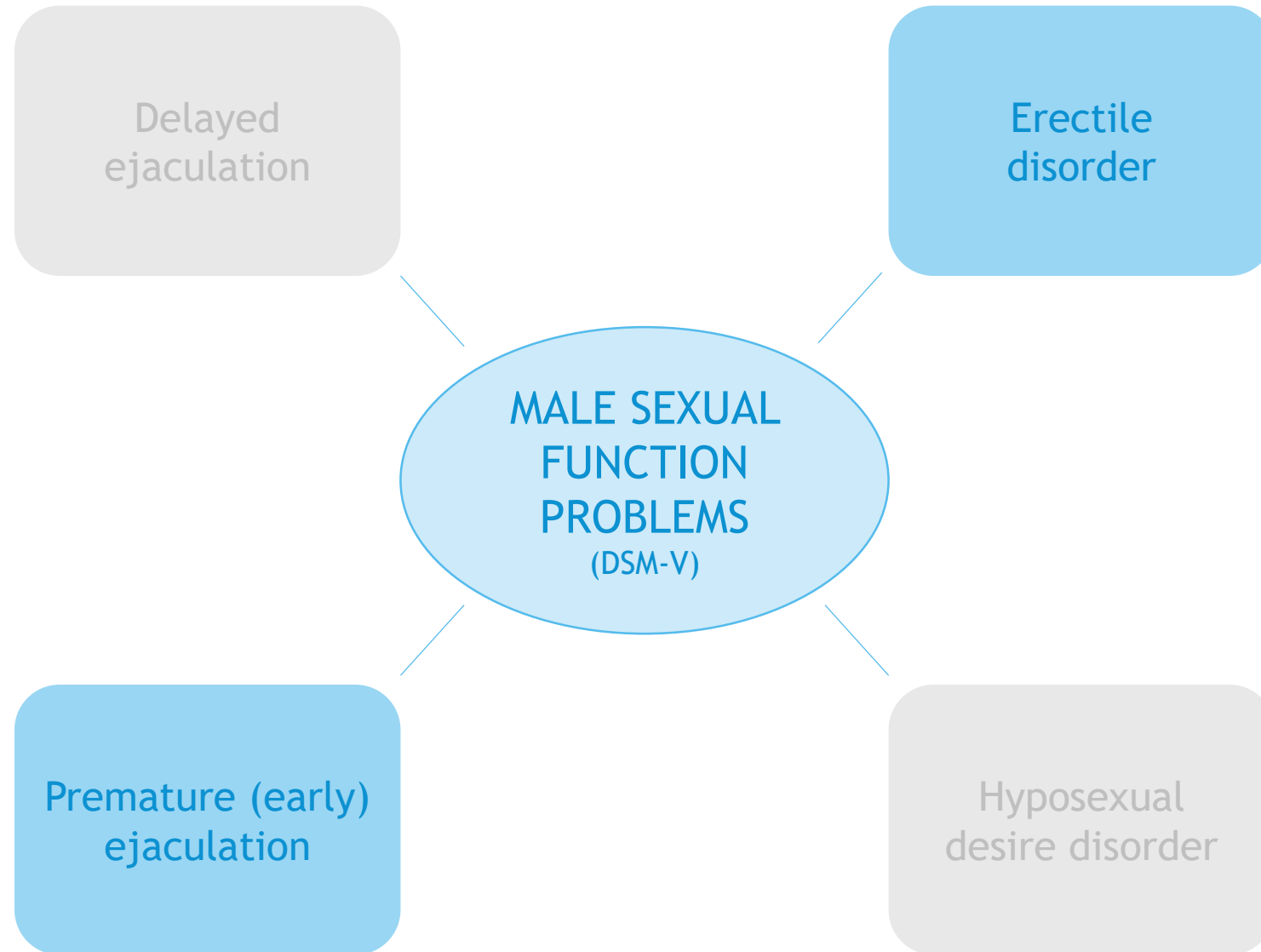

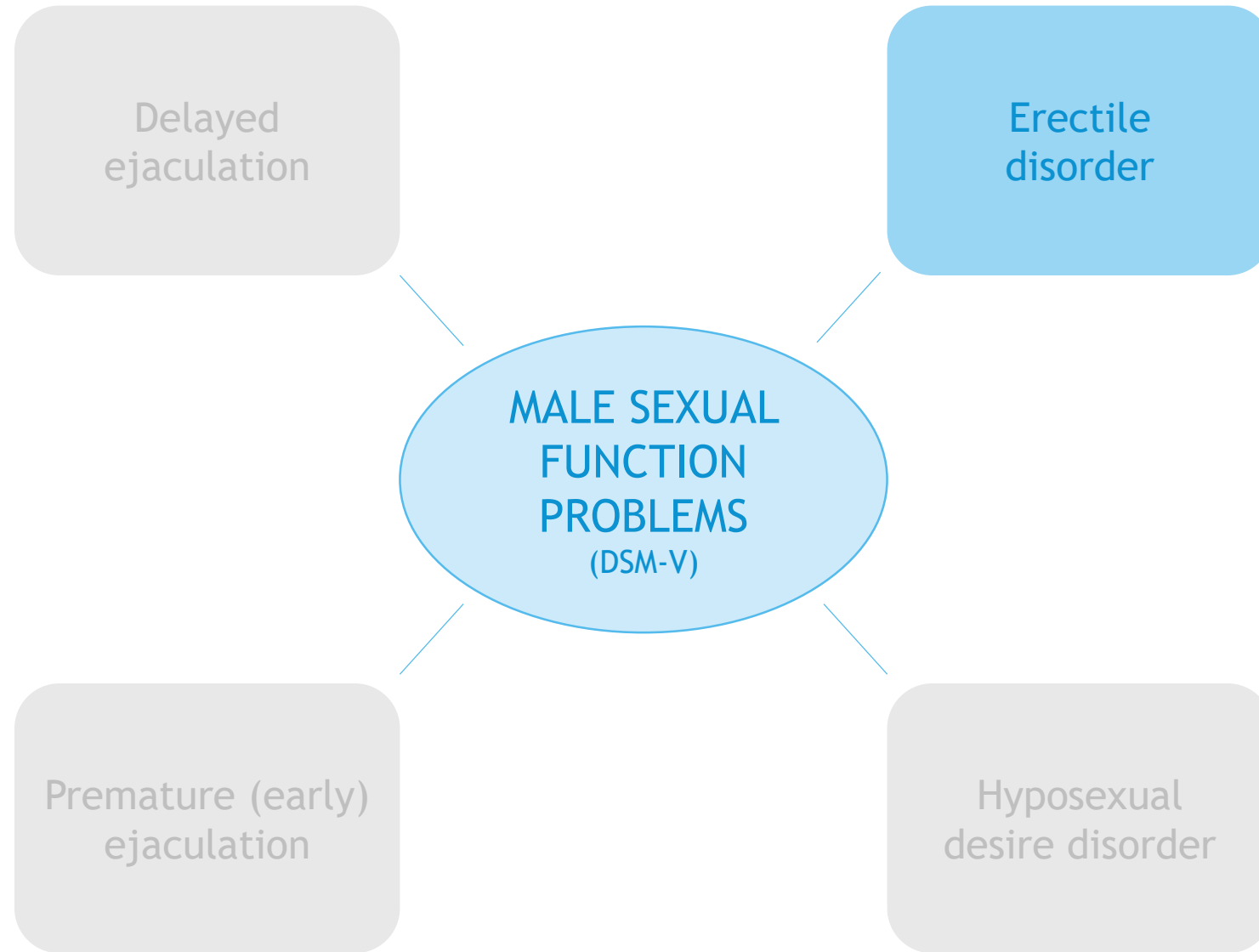
01

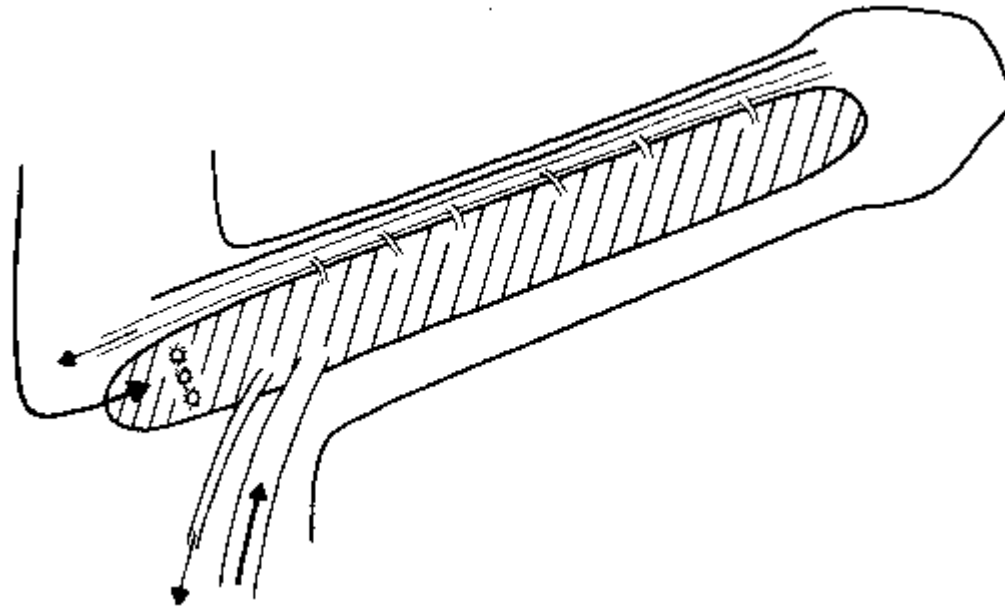
ERECTIELE STOORNIS

Algemene populatie

Anatomie

Definitie

Cijfers

Scoring

Behandeling

ERECTIELE STOORNIS =

Minstens één van onderstaande:

1. Merkbare moeilijkheid in het **verkrijgen** van een erectie tijdens seksuele activiteiten.
2. Merkbare moeilijkheid in het **onderhouden** van een erectie tijdens seksuele activiteiten.
3. Merkbare vermindering in erectiele **rigiditeit**.

→ De symptomen zijn aanwezig bij **bijna alle of alle** gelegenheden (ongeveer 75-100%).

→ De symptomen moeten voor minstens **6 maanden** aanwezig zijn.

→ De symptomen bezorgen het individu significant **lijden** (distress).

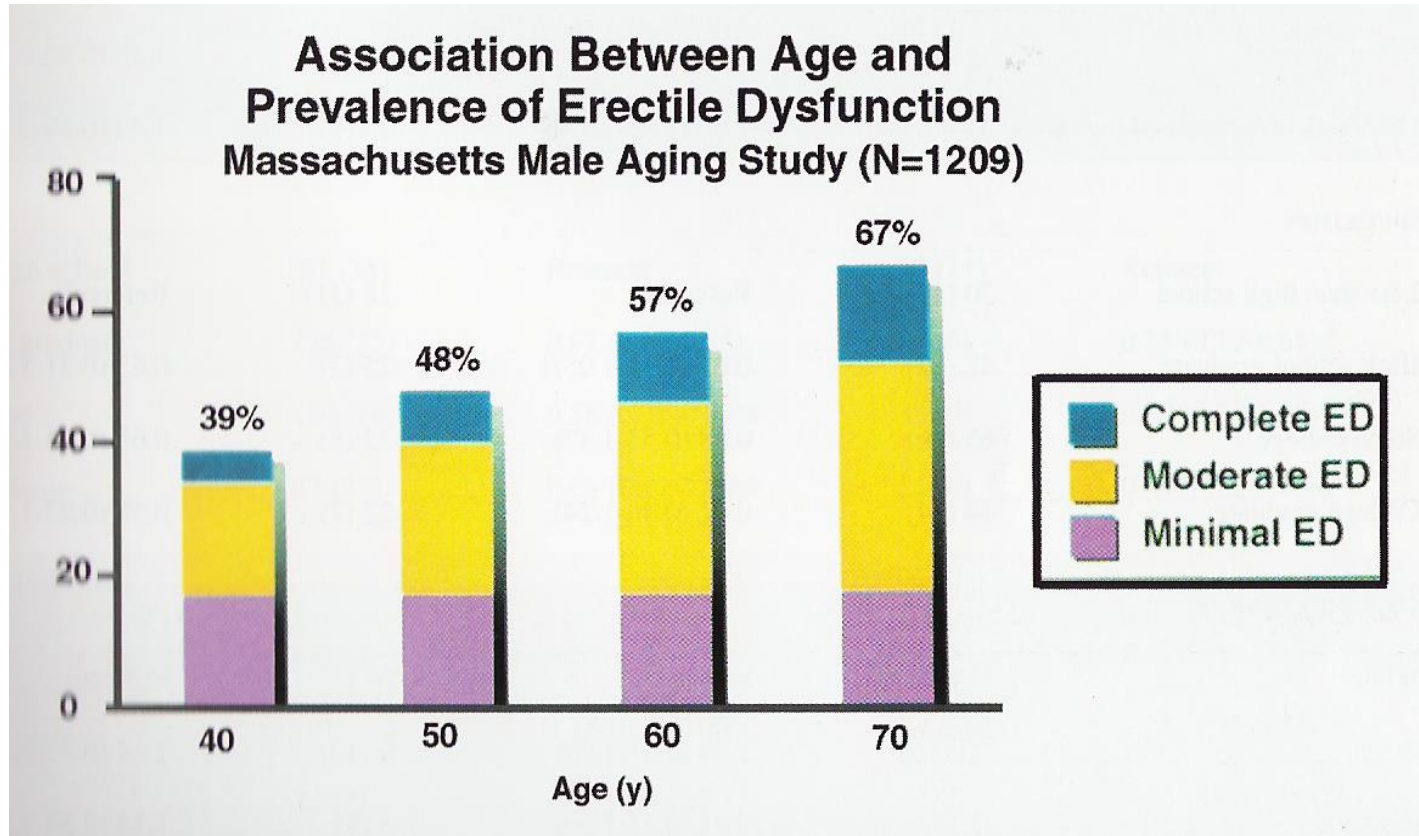
Anatomie

Definitie

Cijfers

Scoring

Behandeling

Feldman et al., 1994

Anatomie

Definitie

Cijfers

Scoring

Behandeling

INTERNATIONAL INDEX OF ERECTILE FUNCTION (IIEF)

Domeinen:

- erectiele functie score: 1-30
- orgasme score: 0-10
- seksueel verlangen score: 2-10
- tevredenheid met betrekkingen score: 0-15
- algemene tevredenheid score: 2-10

Classificatie erectiele dysfunctie

- ernstig = 6-10
- matig = 11-16
- mild = 17-25
- geen problemen = 26-30

Anatomie

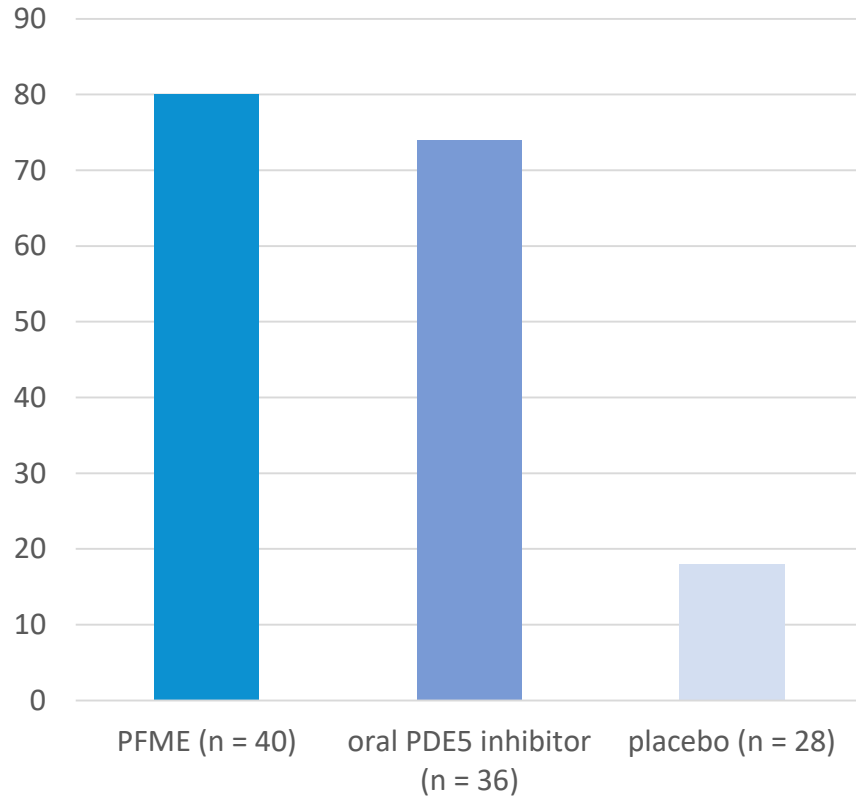
Definitie

Cijfers

Scoring

Behandeling

RCT

Sommer et al., 2002

Sommer et al. 2002:

resultaten na 3 maanden:

- 80% verbetering met PFME
- 74% verbetering met Viagra
- 18% verbetering met placebo

Anatomie

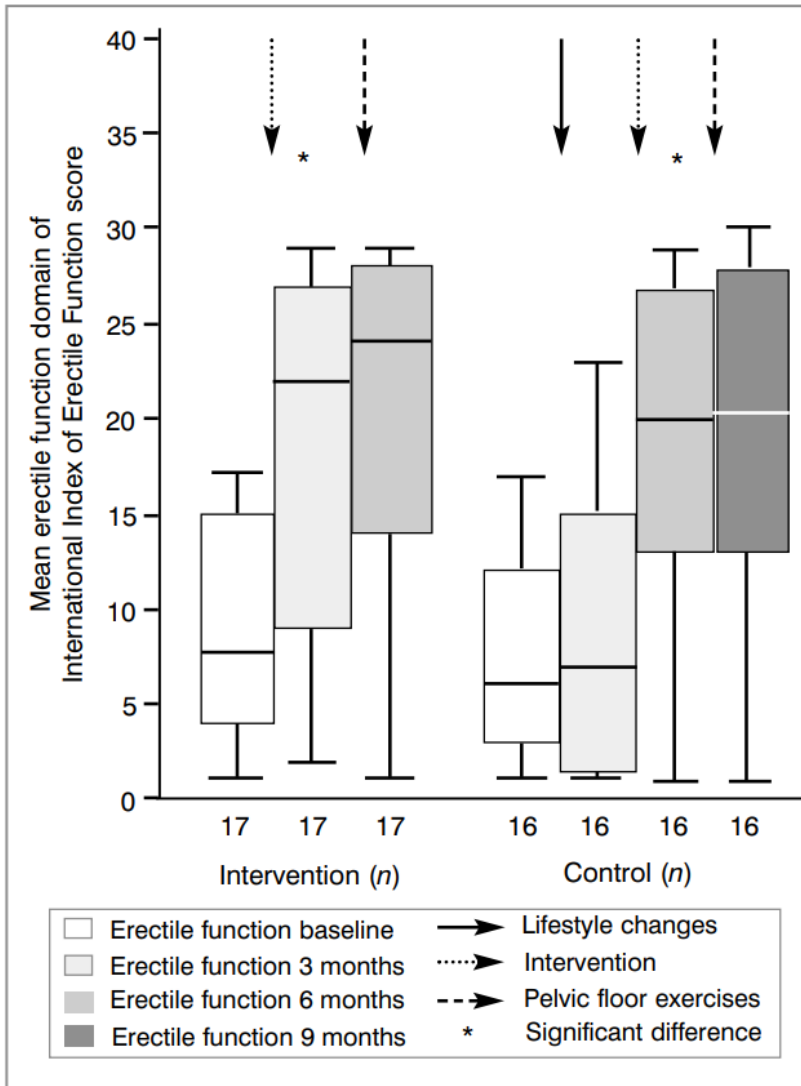
Definitie

Cijfers

Scoring

Behandeling

RCT

Dorey et al., 2004

Dorey et al. 2004:

studie:

- E: PFMT + BF + lifestyle change
- C: lifestyle change

resultaten:

- 40% genezen
- 34,5% verbetering
- 25,5% gefaald

Anatomie

Definitie

Cijfers

Scoring

Behandeling

EFFECTIVITEIT PFMT

		PFMT	ES	BF	Results
Claes	1993	x			74%
Colpi	1994	x		x	63%
Claes	1995	x	x	x	73%
Stief	1996		x		37%
Derouet	1998		x		52%
Sommer	2002	x			80%
Van Kampen	2003	x	x	x	70%
Dorey	2004	x		x	75%

Anatomie

Definitie

Cijfers

Scoring

Behandeling

INHOUD BEHANDELING

Behandelduur: 3-4 maanden

Aantal contracties: 60

BBSO: korte + lange contracties

BF: motivatie

ES: motivatie

rigiditeit → duur

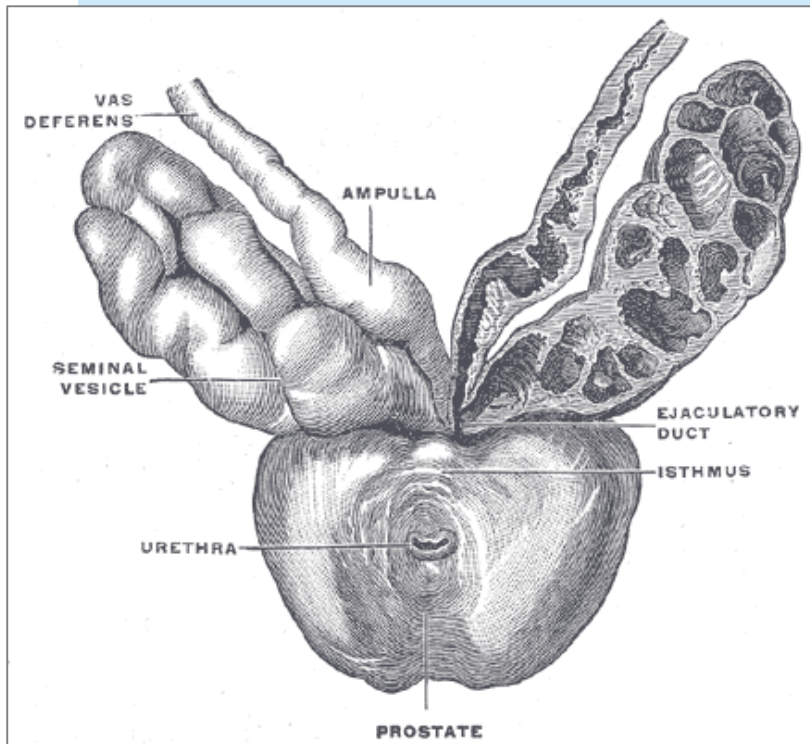
Anatomie

Definitie

Cijfers

Scoring

Behandeling

02

ERECTIELE STOORNIS

Na radicale prostatectomie

	Open RP	Laparoscopic RP	Robotic RP
After 3 months	82%	59-65%	31-69%
After 6 months	69%	58-71%	9-57%
After 12 months	37-75%	13-61%	3-70%

Krambeck 2008 BJU Int
Ficarra 2009 BJU Int
Rocco 2009 BJU Int
Coehlo 2010 J Endourol
Ficarra 2012 Eur Urol
Haglund 2015 Eur Urol

Katz 2002 Clin Urol
Verze 2013 World J Urol

Mottrie 2007 Eur Urol
Krambeck 2008 BJU Int
Ficarra 2009 BJU Int
Rocco 2009 BJU Int
Patel 2010 BJU Int
Coehlo 2010 J Endourol
Ficarra 2012 Eur Urol
Haglund 2015 Eur Urol

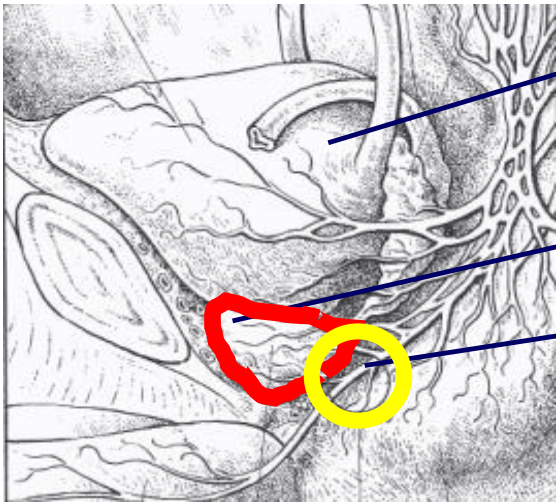
Situering

Anatomie

Richtlijn: eerstelijns

Richtlijn: kinesitherapie

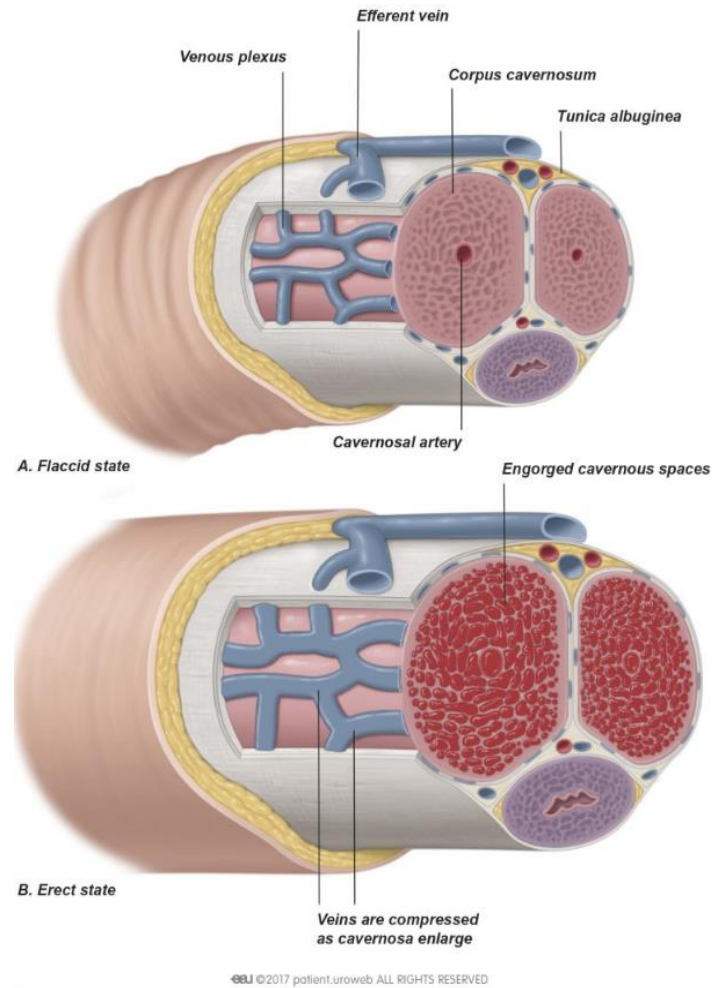
Behandeling

blaas

prostaat

neurovasculaire
bundels

Situering

Anatomie

Richtlijn: eerstelijns

Richtlijn: kinesitherapie

Behandeling

Eerstelijnsbehandeling: PDE5-inhibitoren

- Viagra (sildenafil), Levitra (vardenafil), Cialis (tadalafil)
- post-RP patiënten = slechte responders
- belangrijk voor slagen van PDE5-i na RP:
 - chirurgische ervaring
 - leeftijd
 - zenuwsparende techniek
 - pre-operatieve erectiele functie

Start erectiele revalidatie: vroeg versus uitgesteld

EAU Guidelines 2016

Situering

Anatomie

Richtlijn: eerstelijns

Richtlijn: kinesitherapie

Behandeling

ROL VAN KINESITHERAPIE

Situering

Anatomie

Richtlijn: eerstelijns

Richtlijn: kinesitherapie

Behandeling

RCT's

	N	Treatment experimental group (E) and control group (C)	Results
Prota 2012	52	(E) PFMT from catheter removal (C) Info	(E)>(C) 12M
Lin 2012	62	(E) PFMT from catheter removal (C) PFMT from 3M after catheter removal	(E)>(C) 6M+12M
Geraerts 2015	33	(E) PFMT from 12M after catheter removal (C) No PFMT	(E)>(C) 15M

cross-over design

Situering

Anatomie

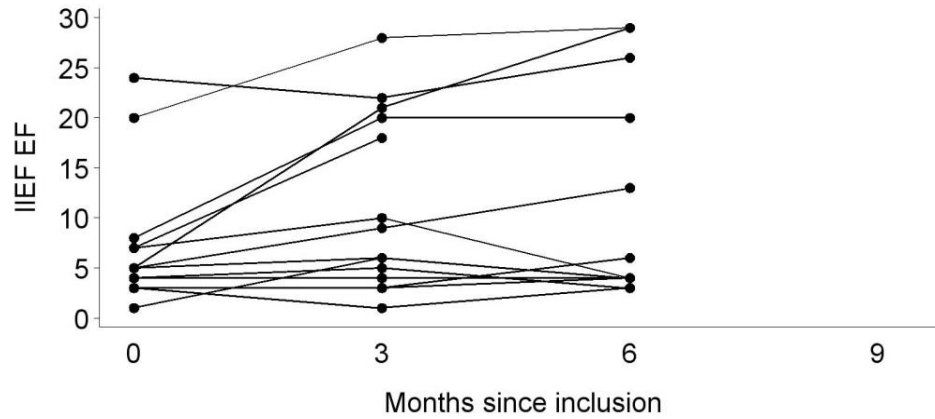
Richtlijn: eerstelijns

Richtlijn: kinesitherapie

Behandeling

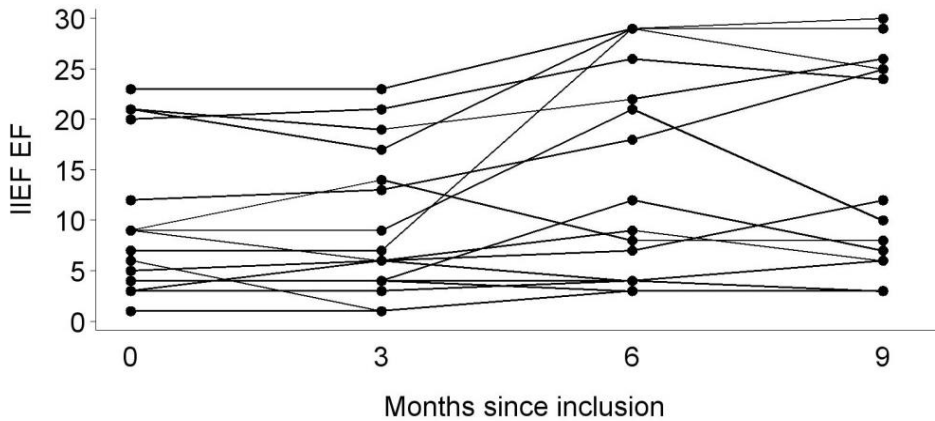
RCT

Experimentele groep

N subjects	16	14	13
------------	----	----	----

Controlegroep

N subjects	17	17	16	16
------------	----	----	----	----

Situering

Anatomie

Richtlijn: eerstelijns

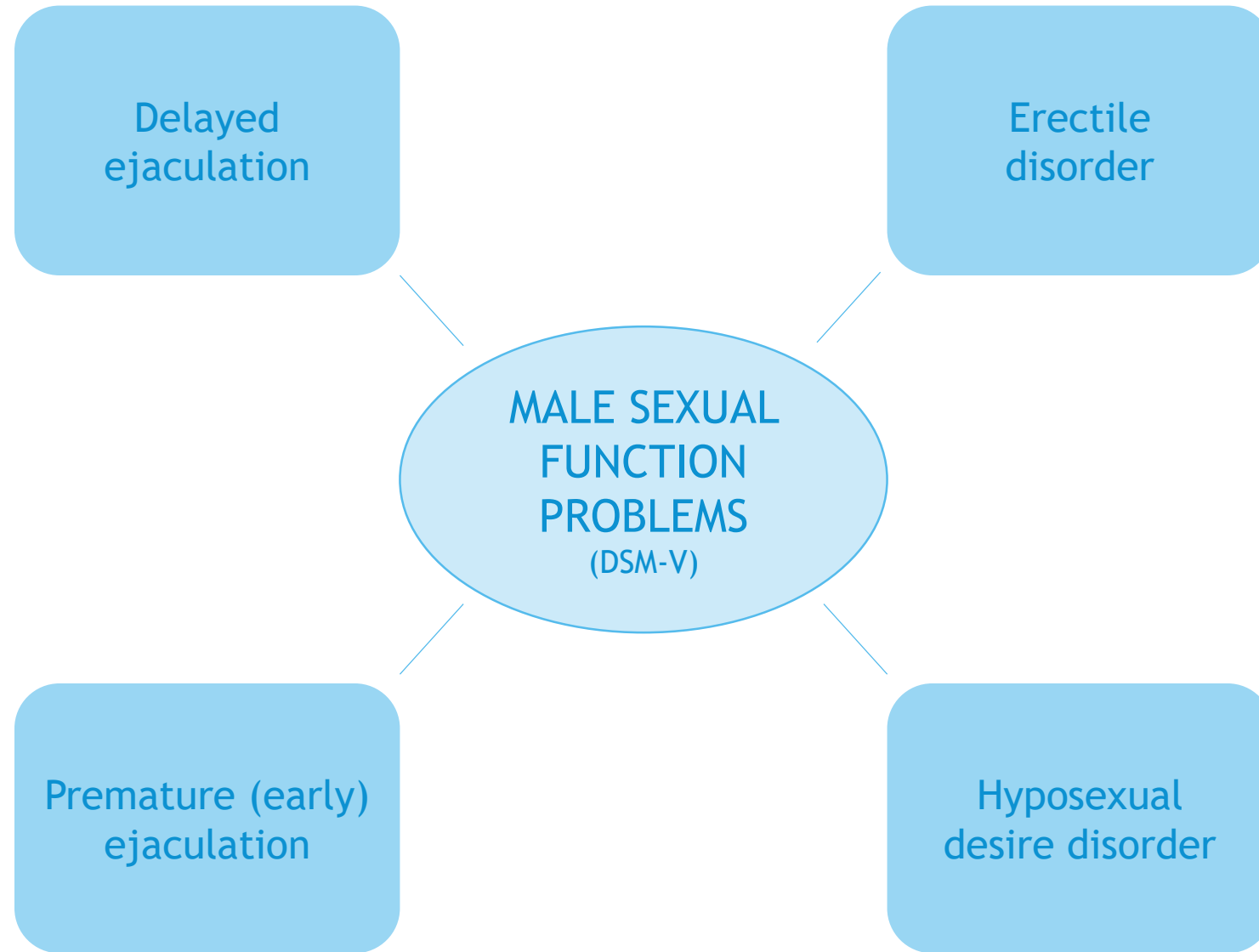
Richtlijn: kinesitherapie

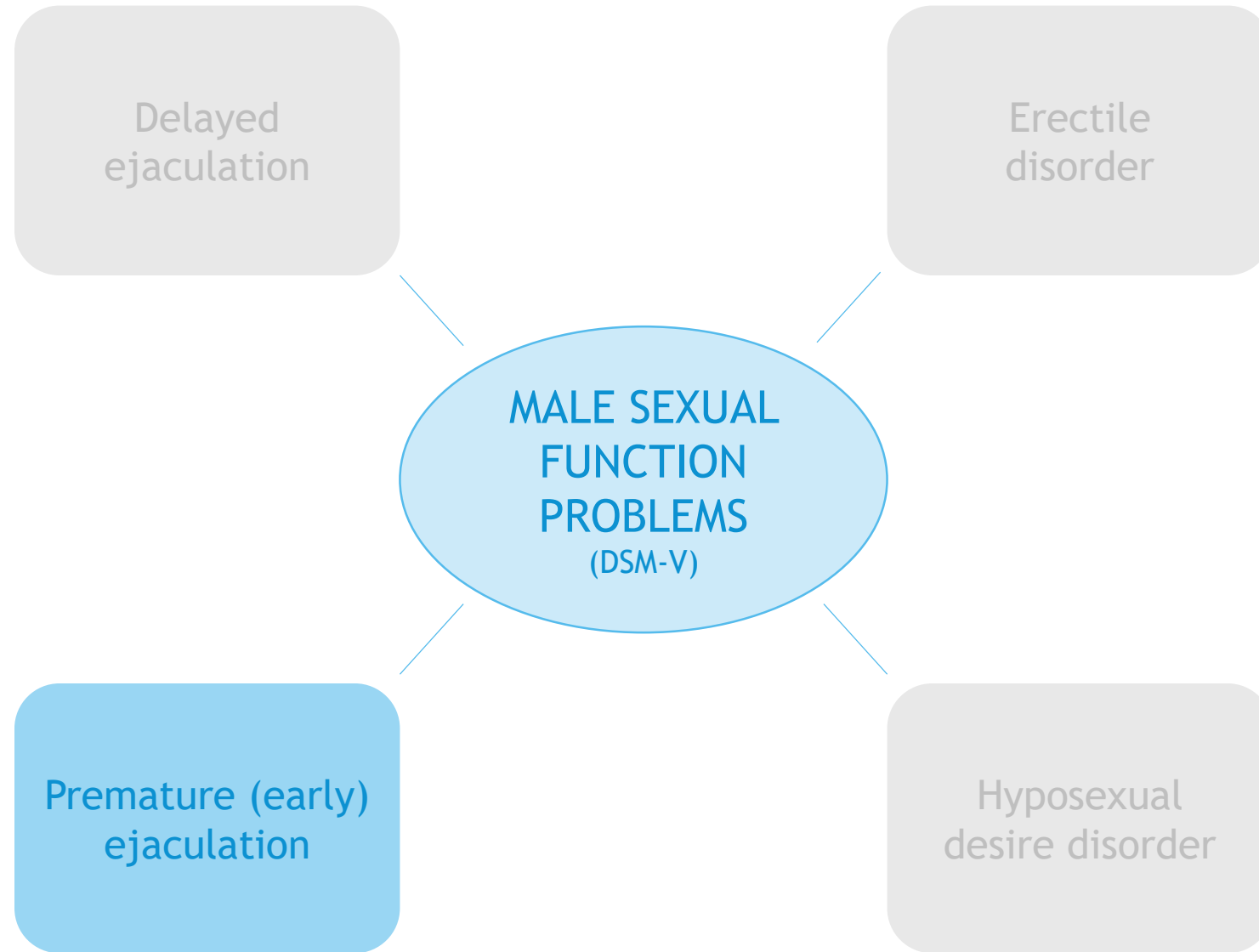
Behandeling

03

PREMATURE EJACULATIE

PREMATURE (VROEGE) EJACULATIE =

Een aanhoudend of terugkerend patroon van ejaculatie tijdens seksuele activiteit met een partner binnen de 1 minuut na vaginale penetratie en voordat het individu het wenst.

Definitie

Behandeling

BEHANDELING VAN PE MET PFMT - effectiviteit

		PFMT	ES	BF	Results
La Pera	1996	x	x	x	61,0%
Claes	2005	x		x	65,5%
Pastore	2012	x		x	68,0%
La Pera	2014	x		x	55,0%
Pastore	2014	x	x	x	87,5%
Kurkar	2015	x		x	IELT mean = 175s

Definitie

Behandeling

BEHANDELING VAN PE MET PFMT - inhoud behandeling

Behandelduur: 4-12 weken

Aantal sessies: 12-20

Bekkenbodemspieroefeningen

Biofeedback

Elektrostimulatie

Definitie

Behandeling

BEHANDELING VAN PE MET PFMT - inhoud behandeling

Behandelduur: 4-12 weken

Aantal sessies: 12-20

Bekkenbodemspieroefeningen

Biofeedback

Elektrostimulatie

Definitie

Behandeling

04

CLIMACTURIA

CLIMACTURIA =

orgasme-geassocieerde incontinentie

- incidentie van climacturia: 22-43 %

Choi, J Urol 2007

Guay, Int J Impot Res 2008

Tsivian, In Braz J Urol 2009

- daling in climacturia na RP door PFMT (15 maanden)

Geraerts, Int J Impot Res 2015

BEDANKT!

MANNELIJKE SEKSUELE DYSFUNCTIE

Rol van de kinesitherapeut

ANNE ASNONG